Euroopa Parlament
2014-2019

Istungidokument

B8-0341/2017

15.5.2017

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

ELi Süüria strateegia kohta
(2017/2654(RSP))

Barbara Lochbihler, Bodil Valero, Ernest Urtasun, Florent Marcellesi, Jordi Solé, Tamás Meszerics, Claude Turmes
fraktsiooni Verts/ALE nimel

B8-0341/2017

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi Süüria strateegia kohta (2017/2654(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Süüria kohta,

– võttes arvesse ÜRO inimõiguste konventsioone, millega Süüria on ühinenud,

– võttes arvesse 1949. aasta Genfi konventsioone ja nende lisaprotokolle,

– võttes arvesse 2012. aasta Genfi kommünikeed,

– võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone Süüria kohta,

– võttes arvesse nõukogu järeldusi Süüria kohta, sealhulgas neid, mis võeti ELi Süüria strateegia osas vastu 3. aprillil 2017, mille juurde kuulub ka komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni 14. aprilli 2017. aasta ühisteatis pealkirjaga „ELi Süüria strateegia alused“,

– võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avaldusi Süüria kohta,

– võttes arvesse 4. ja 5. aprillil 2017 Brüsselis toimunud konverentsi „Süüria ja piirkonna tuleviku toetamine“ kaaseesistujate avaldust,

– võttes arvesse ÜRO inimõiguste nõukogu poolt loodud Süüria küsimustega tegeleva sõltumatu rahvusvahelise uurimiskomisjoni aruandeid ning ÜRO inimõiguste nõukogu resolutsioone Süüria Araabia Vabariigi kohta,

– võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,

A. arvestades, et sõda Süürias on muutunud üheks tõsisemaks humanitaarkriisiks maailmas pärast Teist maailmasõda ning sellel on jätkuvalt laastavad tagajärjed Süüria inimestele; arvestades, et see sõjaline olukord tekitab ka ümbritsevas piirkonnas laiemalt järjest suuremat ebastabiilsust, kuna konflikti toetavad ja süvendavad välisjõud;

B. arvestades, et alates Süüria konflikti puhkemisest 2011. aastal on selles elu kaotanud üle 400 000 inimese, neist enamik tsiviilelanikud; arvestades, et Süürias vajab jätkuvalt humanitaarabi 13,5 miljonit inimest või vähemalt kolm neljandikku allesjäänud elanikkonnast, kellest 6 miljonit on põgenikud ning enam kui 5 miljonit elab ümberpiiratud ja raskesti ligipääsetavatel aladel; arvestades, et enam kui 5 miljonit süürlast on pidanud otsima varjupaika välismaal;

C. arvestades, et rahvusvahelise õiguse kohaselt on sõdivad pooled kohustatud võtma vajalikke meetmeid tsiviilelanike ja tsiviiltaristute kaitseks; arvestades, et kõik konflikti osapooled ning eriti Süüria režiim ja selle liitlased on toime pannud ulatuslikke ja korduvaid inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi; arvestades, et

ÜRO uurimiskomisjon, ÜRO peasekretär ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo on kinnitanud, et Süürias on toime pandud inimsusvastaseid kuritegusid ja sõjakuritegusid;

D. arvestades, et Süüria konflikti käigus on toime pandud kohtuväliseid tapmisi, piinamisi ja väärkohtlemisi, kadunuks jääma sundimisi, massilisi ja meelevaldseid vahistamisi, sihipäraseid ja valimatuid rünnakuid tsiviilelanike vastu, kollektiivseid karistamisi, meditsiinitöötajate vastu suunatud rünnakuid ning toidust ja veest ilmajätmist; arvestades, et Assadi režiim kannab väidetavalt vastutust oma kinnipidamisasutustes toime pandud massiliste poomiste, piinamiste ja kohtuväliste tapmiste eest; arvestades, et need kuriteod on siiani jäänud karistuseta; arvestades, et asustatud alade ümberpiiramise teel tsiviilisikute näljutamine Assadi režiimi ja relvastatud opositsioonirühmituste poolse sõjataktikana kujutab endast rahvusvahelise humanitaarõiguse selget rikkumist;

E. arvestades, et piirkondliku konflikti ägenemise oht püsib väga suur, kuna sõjategevusse sekkuvad jätkuvalt arvukad piirkondlikud osalejad, sh Türgi, kes korraldas hiljuti kurdi võitlejate vastu mitmeid uusi õhurünnakuid;

F. arvestades, et Assadi jõud on väidetavalt kasutanud keemiarelva, et kahjustada ja tappa tsiviilisikuid; arvestades, et viimane massihävitusrelvade kasutamise juhtum tsiviilisikute vastu toimus 4. aprillil 2017 Idlibi provintsis Khan Sheikhounis, kus tapeti vähemalt 70 tsiviilelanikku, kellest paljud olid lapsed, ning sajad inimesed said viga; arvestades, et 12. aprillil 2017 pani Venemaa veto ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile, milles oleks mõistetud hukka keelatud keemiarelvade väidetav kasutamine Süürias ja oleks kutsutud Süüria valitsust üles tegema koostööd selle vahejuhtumi uurimisel;

G. arvestades, et õigusriigi põhimõtted ja võitlus karistamatuse vastu on rahu kindlustamise ja konflikti lahendamise püüdluste jaoks hädavajalikud;

H. arvestades, et 4. mail 2017 jõudsid Venemaa, Iraan ja Türgi Astanas (Kasahstanis) kokkuleppele luua neli tsooni pingete leevendamiseks; arvestades, et kolm allakirjutanud riiki peavad tagama olukorra, et relvarahu vältaks kuus kuud (aega võib ka pikendada) ning tagama seejuures relvastatud vaatlejate kohalolu piirkonnas; arvestades, et kokkuleppes nõutakse Assadi režiimilt igasuguse lennutegevuse lõpetamist nende alade kohal olevas õhuruumis ja humanitaarabile takistamatu juurdepääsu võimaldamist mässuliste käes olevates piirkondades; arvestades, et sel nädalal algab Genfis ÜRO-juhitavate läbirääkimiste uus voor ja juuli keskel on kavas korraldada Venemaa-juhitavate kõneluste voor Kasahstanis;

I. arvestades, et 3. aprillil 2017 kiitis nõukogu heaks ELi Süüria strateegia, mille juurde kuuluvad ka komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni 14. aprilli 2017. aasta ühisteatis „ELi Süüria strateegia alused“ ja asjaomased nõukogu järeldused; arvestades, et nimetatud strateegias tuuakse välja kuus peamist põhivaldkonda, nimelt: sõja lõpetamine tõelise poliitilise üleminekuprotsessi kaudu; asjakohase ja kaasava ülemineku toetamine; kõige haavatavamate süürlaste humanitaarvajadustega tegelemine; demokraatia ja inimõiguste edendamine; tõhusam toimimine sõjakuritegude eest vastutusele võtmisel; ning Süüria elanikkonna ja ühiskonna vastupanuvõime toetamine;

J. arvestades, et 5. aprillil 2017. aastal kaasjuhatas EL konverentsi Süüria ja piirkonna tuleviku toetamiseks, mis tõi kokku rohkem kui 70 riigi ja rahvusvahelise organisatsiooni ning rahvusvahelise ja Süüria kodanikuühiskonna esindajad; arvestades, et sellel konverentsil lepiti kokku tervikliku lähenemisviisi osas Süüria kriisile;

K. arvestades, et EL on suurim humanitaarabi andja Süürias ja selle naaberriikides, olles kriisi algusest siiani eraldanud selleks üle 9 miljardi euro;

1. peab kahetsusväärseks, et pärast kuus aastat kestnud koletut vägivalda ja inimeste kannatusi ei ole tehtud edusamme Süüria konflikti poliitiliseks lahendamiseks; tuletab meelde, et konfliktil ei saa olla püsivat sõjalist lahendust ning nõuab vaenutegevuse kohest lõpetamist, kõikide piiramiste tühistamist, kogu riigis täieliku ja takistamatu juurdepääsu võimaldamist humanitaarabile ning humanitaartöötajate kaitset kõikidelt osapooltelt;

2. märgib kergendusega, et suures osas riigist on lahingutegevus oluliselt vähenenud pärast seda, kui Venemaa ja Türgi leppisid 2016. aasta detsembris kokku kuulutada välja relvarahu; peab ettevaatliku optimismiga tervitatavaks hiljuti Astanas sõlmitud kokkulepet pingete leevendamise tsoonide loomise kohta; kutsub kolme Astana relvarahutagajat üles kindlustama relvarahust kinnipidamise; nõuab ÜRO põhikirja VII peatükil põhinevat ÜRO mandaati, mis annaks võimaluse väga jõulise ÜRO rahuvalveoperatsiooni lähetamiseks, et oleks võimalik jälgida olukorda nn pingete leevendamise tsoonides ja väljaspool neid;

3. avaldab lootust, et Venemaa-juhitavad diplomaatilised algatused aitavad suurendada rahvusvahelisi jõupingutusi poliitilise lahenduse leidmiseks; kinnitab sellega seoses ÜRO juhitava Genfi protsessi ülimuslikkust ja toetab ÜRO Süüria erisaadiku Staffan de Mistura jõupingutusi tõeliseks ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2254 kohaselt teostatavaks poliitiliseks üleminekuprotsessiks, mille üle peavad läbirääkimisi konflikti osapooled oluliste rahvusvaheliste ja piirkondlike partnerite toel; rõhutab, et oluline on kaasata Süüria tuleviku- ja juhtimisstruktuuri-teemalistesse kõnelustesse kõik rahvus- ja usuvähemused;

4. mõistab taas kord kõige karmimalt hukka julmused ning laialt levinud inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumised, mille on toime pannud Assadi režiimi jõud oma liitlaste toel ning valitsusvälised relvastatud terrorirühmitused, eelkõige ISIS/Daesh ja Jabhat Fatah al Sham;

5. mõistab hukka kohutava keemiarünnaku 4. aprillil 2017 Khan Sheikhunis, lõunapoolses Idlibi provintsis, mis on Süüria konflikti ajal toime pandud keemiarünnakutest viimane; tunneb heameelt Keemiarelvade Keelustamise Organisatsiooni uurimistegevuse üle ning rõhutab, et kuritööde toimepanijad on vaja vastutusele võtta;

6. peab tervitatavaks tõsiasja, et võeti vastu ELi Süüria strateegia, mis moodustab kindla ja tervikliku aluse ELi tõhustatud tegevuse elluviimiseks nii konflikti ajal kui ka pärast seda;

7. rõhutab aga, et ELi Süüria strateegia ei tohiks takistada ELi rakendamast lühikeses või keskmiselt pikas perspektiivis pragmaatilist ja paindlikku lähenemisviisi, mis annab talle võimaluse säilitada diplomaatiline roll ja mõjuvõim, et aidata kujundada poliitiliste

kõneluste lõplik tulemus;

8. toetab täielikult komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja kontakte konflikti piirkondlike ja kohalike osapooltega, samuti tema jõupingutusi ühise aluse leidmiseks rahule, et alustada kõnelusi Süüria tuleviku üle;

9. tunneb heameelt, et ELi Süüria strateegias pööratakse suurt tähelepanu Süüria elanikkonna ja Süüria ühiskonna vastupanuvõime tugevdamisele; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ning liikmesriike üles kahekordistama oma jõupingutusi Süüria rahva ja kodanikuühiskonna võimestamiseks, sealhulgas koos selliste osalejatega ja selliste osalejate abil, kes edendavad inimõigusi, võrdõiguslikkust (sh soolist võrdõiguslikkust ja vähemuste õigusi), demokraatiat ja mõjuvõimu suurendamist ning võimaluse korral alustama selle protsessiga juba vabastatud territooriumitel Süürias, samuti Süüria pagulaste hulgas, kes elavad paguluses selles piirkonnas või Euroopas; rõhutab, et sellise suutlikkuse suurendamisega tuleks toetada süürlasi üleminekuperioodi suunamisel (sellistes valdkondades nagu meedia reguleerimine, detsentraliseerimine, munitsipaalhaldus ja põhiseaduse koostamine), võttes nõuetekohaselt arvesse naiste vajadusi ja rolli;

10. tunneb heameelt 4. ja 5. aprillil 2017 Brüsselis toimunud konverentsi „Süüria ja piirkonna tuleviku toetamine“ järelduste üle; rõhutab, et humanitaarvajadused jäävad suureks ka järgnevatel aastatel ning nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid tagaksid pikaajalise panuse Süüria humanitaar- ja taastamisvajaduste rahuldamisse;

11. peab tervitatavaks ELi toetust, et jätkuvalt tagada humanitaarabi Süüria naabritele, kes võtavad vastu miljoneid pagulasi; kutsub aga liikmesriike üles võtma vastutuse jagamisel endale tunduvalt suuremad kohustused, et anda Süüria konfliktipiirkondadest lahkuvatele pagulastele võimalus leida kaitset väljaspool vahetut naaberpiirkonda ümberasustamise, humanitaarpõhjustel vastuvõtmise kavade, lihtsustatud korras perekonna taasühinemise või paindlikumate viisaeeskirjade abil;

12. tunneb heameelt, et ELi Süüria strateegia üks oluline valdkond käsitleb sõjakuritegudega seotud vastutuse suurendamist; rõhutab aga, et selles valdkonnas tuleb võtta rohkem meetmeid, sealhulgas kiita heaks ELi ühine poliitika Süürias toime pandud sõjakuritegude ja inimsusevastaste kuritegude eest vastutusele võtmise strateegia osas, ning palub, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja võtaks selles küsimuses proaktiivse rolli;

13. palub veel kord, et EL ja liikmesriigid uuriksid tihedas koostöös sama meelt riikidega võimalust luua Süüria sõjakuritegude tribunal, kuni küsimus õnnestub anda Rahvusvahelisse Kriminaalkohtusse; nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid kõik vajalikud meetmed, et võtta väidetavad kuriteo toimepanijad vastutusele, kohaldades selleks eelkõige üldise kohtualluvuse põhimõtet ning uurides ELi kodanikke, kes vastutavad jõhkrate kuritegude toimepanemise eest Süürias, ning esitada neile süüdistus;

14. palub, et liikmesriigid ja nende liitlased, eelkõige USA, tagaksid rahvusvahelise koalitsiooni püüdlustes osaledes ja oma sõjalises koostöös konfliktipooltega läbipaistvuse ja vastutuse ning järgiksid täielikult inimõigusi ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, ÜRO/Araabia Liiga erisaadikule Süürias, rahvusvahelise Süüria toetamise rühma liikmetele ning kõikidele Süüria konflikti osalistele.